

catalán. É unha reflexión xenérica e por suposto estou de acordo coas dúas exposicións que se fixeron desde o público, referidas a que en certas condicións non hai máis remedio como medida de choque para enderezar unha situación dramática.

*Mercedes Martínez
Concello das Pontes*

Eu quería facer unha pregunta, precisamente con respecto a estes medios que temos hoxe en día como é Internet e que podemos ter praticamente a maior parte da xente nas casas. ¿Non habería un problema de invasión, digamos, doutra lingua na nosa, como pasou por exemplo co castelán, en detrimento do galego, noutros tempos e por outra causas distintas? Porque hoxe en día precisamente a través dos medios que funcionan noutra lingua, maiormente en inglés, e os que todo mundo ten acceso, ¿non podería haber un problema de recesión? Aínda sendo optimista polos pasos que o galego está a dar.

B.L.

Un pouco, como creo que xa apuntaba antes, Internet foxe de calquera lóxica na que se desenvolveron os medios tradicionais, porque en realidade é unha hibridación, unha mestura de todas elas, ás que se engade esta dualidade levada ó extremo entre globalización e localización. Polo tanto é completamente absurdo, algo que se tentou facer no seu momento, e que consiste en controlar os contidos de Internet. Cando Internet comezou a popularizarse, a mediados dos 90, xurdiron iniciativas destinadas a limitar a difusión de certos contidos, de tipo violento, pornográfico, etcétera, e pola propia estructura reticular e mundial da rede, isto é inviable. É dicir, tería que haber unha policía mundial, que ademais fose casa por casa, porque calquera cidadán individual, cuns mínimos coñecementos e un mínimo equipo, pódese converter en produtor de contidos, coa mobilidade que isto implica. Daquela, desde o punto de vista do que é a presencia das linguas menos difundidas na rede, aquí si que se ve claramente, creo que más ca en ningún outro medio, a importancia das políticas de promoción e de fomento, más ca das políticas de cotas que son absolutamente inviables, xa que é coma intentar impor unha cota sobre as conversas de teléfono. Internet, ó ter unha dimensión de comunicación de grupo ou inter persoal moi potente, responde más á lóxica das telecomunicacións ca á lóxica dos medios masivos. Polo tanto, creo que Internet é o paradigma do cambio que nun futuro creo que deben adoptar as políticas de planificación lingüística cara á promoción da presencia de contidos na rede, sendo conscientes da imposibilidade material de controlar todo o que circula e de impor obrigas sobre o que se produce e se difunde a través de Internet.

A UTILIZACIÓN DA INTERNET NUN SNL/SL COMO FERRAMENTA DE INFORMACIÓN, FORMACIÓN E DINAMIZACIÓN

*Isabel Vaquero Quintela
SNL da Universidade de Santiago de Compostela¹
Para Daniel Romero, por todo.*

Introducción (ou “Para que che serve a Internet”)

Chegas á mañá ó teu despacho. Primeiro fas un repaso rapidiño a un par de xornais: varias empresas santiaguesas anuncian que van introducir o galego na súa actividade cotiá, e Francia recoñécese oficialmente plurilingüe (hoxe empezamos ben o día!); logo miras o BOP, o DOG, o BOE, e o Diario Oficial das Comunidades Europeas: ¡ben!, ¡concedéronche a subvención que estabas esperando!. Agora, o correo: vaia, envíánchez as conclusións dunha tesiña para corrixir; solicítánchez o Regulamento de uso do galego na USC (si, ese que está esgotado desde hai tempo); mais ti es moi diligente e envíásollo de contado, a pesar de todo. Por último, dende o Proxecto Mercator chégánchez as novidades lexislativas en materia de lingua dos últimos meses. Poste a corrixir a tesiña. ¡Que morea de productos químicos hai no mundo! E claro, tes que resolver a *papeleta*, e con estos nosos diccionarios.... En fin, que buscas nesa base de datos con centos de milleiros de termos técnicos, e velaí o tes: en inglés, en francés, en portugués, en castelán, en alemán.... Remataches, e devólveslla corrixida, coa seguridade de que a vai ter en Lugo dentro dun chisco. Contra o final da mañá queres anunciarlle a todo o mundo a boa nova de que ó teu SNL lle acaba de conceder a Unión Europea cinco *quiliños* para editar esos materiais tan curriños que fixestes cos centros de ensino. E vas, e publicalo inmediatamente, sen notas de prensa; e ademais, ¡que concho! cóntasllelo de vez ós teus colegas doutros SNL, para que rabeen. ¡Vaia, que tarde é xa! Desenganchas da Internet, desconectas o *modem* e apagas o *ordenata*, fretando nos ollos, cansos de botaren toda a mañá diante da pantalla, navegando.

O medio

A Internet

Internet é o nome que recibe un sistema que conecta redes de ordenadores de todo o mundo, ata agora, mediante os cables telefónicos, cables de fibra óptica, e no futuro, probablemente, mediante satélites. Da mesma maneira que a través das liñas telefónicas viaxa a nosa voz, pode viaxar unha inxente cantidade de información dixitalizada entre ordenadores situados en calquera punto do mundo.

O xermolo da rede xurdiu no ano 1969, como resultado dun proxecto do Departamento de Defensa dos EE.UU. Arpanet consistía en varias redes de ordenadores, que garantían un medio de comunicación eficaz e seguro para os proxectos militares, pois non tiña un centro neurálgico que puidese ser atacado. A partir de aí, pasou a utilizarse na universidade, para unir bases de datos de centros de investigación de todo o mundo e así, intercambiar información. Os avances tecnolóxicos e a proliferación dos ordenadores persoais permitiron o acceso á demanda privada. A principios dos 90 os grandes provedores americanos conseguén a explotación do acceso principal e dende aquela a Internet estase a desenvolver dun xeito espectacular.

¹ Quero recalcar que se trata dunha contribución feita por unha técnica de normalización lingüística que é usuaria da Internet, e non dunha especialista na rede ou en informática.

¿Que hai na Internet? Pois nin más nin menos, o que as persoas, as institucións, as empresas, as organizacións en xeral que acceden a ela queren/queremos que haxa, o lles convén/nos convén que haxa. O cal quere dicir que hai case de todo (servicios, información para compartir ou para vender; propaganda e publicidade en senso amplo...) e sobre praticamente tódolos temas imaxinables. O cal non quere dicir que todo o que hai sexa interesante ou teña calidade, ou que estea xusto iso que ti andas buscando.

Servicios da Internet

Estes son os servicios más importantes que ofrece:

Telnet

Permite conectarse dende o propio ordenador a outro ordenador remoto e acceder así a tódolos seus recursos (programas, impresoras...): como se o usuario estivese sentado diante desoutro teclado. A vantaxe fundamental é que desde o propio ordenador pódense usar programas que non se teñen instalados nel, pero que si o están no ordenador remoto. É un servicio da Internet que se utiliza, por exemplo, para acceder ós fondos das bibliotecas.

FTP (Protocolo de transferencia de archivos)

Permite copiar ficheiros (archivos) dun ordenador a outro se ambos están conectados á Internet, tanto se contén textos como programas. Hai milleiros de ordenadores dedicados a ser servidores de FTP, e funcionan como un almacén ou biblioteca ó que acceden os usuarios para copiar os ficheiros que lles interesen.

Correo electrónico

Cando un se conecta a este servicio, recibe un endereço electrónico que fai as veces de caixa de correo onde se almacenan e clasifican as mensaxes. O endereço electrónico é único para cada conta de correo. Nela pode recibir ou emitir mensaxes, que ademais poden levar anexos arquivos de texto, gráficos, sonoros, etcétera. A conta recibe unha palabra-chave secreta, a cal permite o acceso ó correo.

¿Que vantaxes ten o correo electrónico?

É rápido: dependendo da calidade dos servidores, calquera mensaxe pode tardar unicamente uns segundos en transmitirse.

É seguro: Raramente se perde unha mensaxe, se o ordenador de destino está desconectado, o programa de correo electrónico reintenta periodicamente a transmisión, e se hai algún problema, avisa.

É cómodo: permite enviar unha mensaxe a un ou a moitos (milleiros) de destinatarios, ó mesmo tempo, incluso se non teñen ordenador pero si fax.

É barato, máis có teléfono, o fax ou o correo postal: polo custo dunha chamada telefónica local, podes enviar unha manchea de mensaxes.

As roldas son listas de persoas que se apuntaron para recibir correo electrónico sobre un asunto ou un tema concreto. É un endereço de correo electrónico que automaticamente envía mensaxes a tódalas persoas inscritas na rolda, de tal xeito que quen ten algo que dicir envía unha mensaxe á rolda, e en pouco tempo, tódolos apuntados nela reciben esa mensaxe automaticamente.

Os grupos de novas son unha evolución das roldas: non envían as mensaxes ós membros da rolda, senón que funcionan como un taboleiro de anuncios, no que os

usuarios colocan a mensaxe. Os membros do grupo non reciben as mensaxes, senón que teñen que acceder ó taboleiro de novas para miralas, ler as que lle interesan, copiarlas ou contestalas.

Os grupos de novas poden ser públicos (calquera pode colgar mensaxes e calquera pode lelas), privados (o acceso está limitado) e de só lectura (para distribuir información nunha organización).

Aínda hai dous servicios derivados do correo electrónico para poder comunicarse en tempo real. O *talk* establece unha conexión entre dous usuarios e o *chat* (charla) permite que varias persoas se comuniquen entre si conectándose a unha canle, que normalmente está dedicada a un tema concreto. Existen varias aplicacións para utilizar este servicio, como a canle IRC, que é a máis utilizada e está dispoñible na rede de forma gratuita.

WWW (World Wide Web)

É o servicio más popular, que ademais abrangue tódolos demais. Trátase de coleccións de páxinas que poden mesturar texto, imaxes, son e animacións.

A base deste sistema é o hipertexto: as páxinas teñen ligazóns a outras páxinas, igual ca nos cd-rom, polo que se pode *saltar* dunhas a outras, sen seguir unha orde lineal. Unha das características do *Web* é que as ligazóns poden vincular con calquera tipo de recurso existente na Internet: arquivos de texto, imaxes, unha sesión de telnet, un correo electrónico, un grupo de discusión....

Para termos acceso a estes datos, o que precisamos é un programa chamado navegador. Os más populares hoxe en día son o *Netscape*, que é de distribución libre na propia rede, e mailo *Microsoft Explorer*. Pero non son os únicos.

Navegar pola *World Wide Web* é moi doado; o problema é que a araña é tan grande e tan interrelacionada que o navegante pode acabar completamente perdido, polo que cómpre un pouco de método na navegación. Para saber qué páxinas tratan un tema que nos interesa, existen os chamados buscadores ou motores de busca, que veñen ser como as páxinas amarelas para o teléfono.

Conclusión: a Internet ofrece unha serie de vantaxes técnicas que fariamos mal en desaproveitar; é un sistema de comunicación rápido, inmediato (ou non mediato), cómodo, económico, e que ofrece posibilidades de interacción.

A Internet como ferramenta de información nun SNL

Na Rede está case todo, hai información sobre os temas más dispares, e desde logo, tamén hai información interesante e específica para o noso traballo en servicios lingüísticos e de normalización. Cómprale lembrar que a información está dispoñible directamente mediante páxinas *web*, bases de datos, ou ficheiros, pero que tamén podemos obtela de xeito indirecto participando en roldas ou inscribindonos en listas de distribución.

Segundo o que levamos visto ata agora, a primeira e más básica posibilidade que nos ofrece a Internet é usala como fonte de información puntual e de doado acceso para os nosos labores. Vexamos qué tipo de información nos pode subministrar a Internet, e algúns sitios onde atopala que poidan ser de interese para o noso traballo. Repito: só algúns sitios, que eu considero interesantes ou, mesmo, imprescindibles; cadaquén terá que botarse a navegar e facer a súa propia escolma, segundo os seus gustos e necesidades.

Para traballos relacionados co *corpus* da lingua:

A Rede subminístranos información e recursos especializados sobre as linguas, para moitos aspectos do noso traballo estreitamente ligados coa planificación do *corpus*.

- As institucións académicas e mailas entidades dedicadas ás "industrias da lingua" ofrecen información sobre as súas actividades a través da rede: o TERMCAT, a Unión Latina.
- Existen sitios dedicados a dar información sobre diversos aspectos lingüísticos, ás veces mediante ligazóns con outras páxinas: *Linguist list* é se cadra, un dos sitios que máis información destes temas fornece.
- Hai outro tipo de sitios que ofrecen recursos lingüísticos en liña para consulta ou para baixar ó propio ordenador, como bases de datos terminolóxicas, diccionarios de lingua ou diccionarios especializados. Tal é o caso de Eurodicautom.
- Podemos consultar dúbedas lingüísticas en sitios *web* especialmente pensados para ese fin, como o sitio das *Ciberdúvidas da língua portuguesa*.
- Non debemos esquecer a información que se pode tirar indirectamente a través de grupos de novas ou roldas especializadas. Pódese atopar grupos con intereses comúns e participar nos seus traballos: este é o caso de Realiter, que mantén unha rolda privada para traballos terminolóxicos en curso.

Para traballos relacionados co *status* da lingua

- Información e recursos que teñen que ver cos traballos relacionados coa planificación do *status* da lingua, como a que se atopa nos sitios *Language futures Europe* ou o do CIRAL.
- Información sobre lexislación en materia lingüística: a páxina que mantén o proxecto *Mercator Lexislación* é un bo exemplo.
- Información sobre dinámica social e actualidade, a través dos medios de comunicación que teñen edición electrónica, e mediante *webs*, listas ou roldas especializadas, como *Vieiros, galego.org*, *Vilaweb*, *Le Journal de Montreal*....
- Información sobre iniciativas de grupos, asociacións, etcétera, tanto a través da rede (A Mesa, Linguapax...), como dentro da propia rede (Cibermandades da Fala, XIS, Proxecto Rianxo...).

Para apoiar o noso traballo e a nosa formación, en xeral.

Finalmente, atoparemos recursos e información de apoio para poder levar adiante as iniciativas dos nosos servicios.

- Información institucional (axudas, convocatorias...). Unha páxina especialmente interesante neste senso é a que mantén a Deputación da Coruña.
- Información "académica" ou non, para mellorar a nosa formación (cursos, congresos, bibliografía...), como a que nos pode fornecer a Rede IRIS, axendas de sitios especializados (*galego.org*, *Mercator*...) ou editoriais.

A Internet como ferramenta de dinamización dun SNL

Levamos visto ata agora a posibilidade máis básica que nos ofrece a Internet: usala para obtermos información. Mais non é a única no noso traballo: a Internet tamén pode constituír unha ferramenta para a dinamización lingüística.

- ¿Que é a dinamización lingüística?

A clasificación canónica que se vén facendo dos traballos que se desenvolven nun servicio de normalización lingüística circunscribeos a tres áreas: asesoramento lingüístico, formación e dinamización. Afinda que é certo que os límites entre as tres áreas son bastante difusos, a meirande

parte dos técnicos e técnicas de servicios lingüísticos de Galicia temos unhas ideas bastante claras acerca de en qué consiste o asesoramento lingüístico e a formación, mentres que a dinamización lingüística vén sendo un caixón de xastre onde botamos todo o que non nos colle nos outros dous caixóns.

Cómpre que explique qué entendo por dinamización lingüística para poder comprender por qué a Internet pode e debe ser usada como unha ferramenta de dinamización.

Por unha banda, a dinamización lingüística é un método de intervención, do estilo da animación sociocultural, que ten como obxectivo que un grupo social definido reflexione verbo da realidade sociolingüística que o rodea, mude as súas actitudes ó respecto, e se implique nun proxecto de cambio dese realidade.

Por outra banda, e volvendo á definición canónica das áreas de traballo dun SNL, segundo Núñez Singala:

"A dinamización son todas aquelas estratexias concretas que optimizan as accións deseñadas nun programa de normalización lingüística e potencian a súa rendibilidade. (...) A dinamización non é unha área de traballo dun SNL: é máis ca iso, e deste xeito, podemos falar da dinamización do asesoramento, da dinamización da formación e, mesmo, da dinamización da dinamización. (...) A dinamización é imaxinación."²

- A Internet, ferramenta para a dinamización

Xa vimos con anterioridade as vantaxes técnicas que nos ofrecía a Internet: é un sistema de comunicación rápido, inmediato (ou non mediato), cómodo, económico, ofrece posibilidades de interacción.... Mais a Internet presenta outras características senlleiras, que abren un amplio abano de posibilidades ó noso traballo, e que exceden as cualidades propiamente técnicas do medio. Trátase de características que lle apón a sociedade en que vivimos, esa na que pretendemos influír para frear o proceso de substitución lingüística que padecemos e darlle a volta. Xa que logo, máis ca de características da Internet imos falar agora da sociedade con respecto á Internet.

- O prestixio da Internet

Unha das características é o prestixio que se asocia ó desenvolvemento e uso das novas tecnoloxías, e que impregna as linguas que se vehiculan nela. Xa que logo, se conseguimos introducir o galego na rede, hase contaxiar dese prestixio de que tan necesitado está; e se esa introducción do galego na rede a apoiámos os técnicos e técnicas dos servicios lingüísticos, ese prestixio tamén nos ha contaxiar dalgún xeito.

De afondarmos nesta característica, ademais, podemos preguntarnos: o prestixio, ¿é do medio -da Internet-, ou do sector social que o usa? Pensemos que o perfil do usuario-tipo da Internet posúe, segundo os estudos amplamente difundidos nos medios de comunicación³, unha educación e un nivel de vida medio-superior, son profesionais, e residen no medio urbano. Pensemos, ademais, que ese perfil corresponde ó dun sector da poboación galega especialmente castelanizado, un sector que debería ser obxecto preferente do noso traballo: por castelanizado e por prestixio. Calquera adianto do noso idioma nel é capital.

Xa en 1996 (hai só tres anos, pero iso é unha eternidade, dentro do curto período de tempo que transcorreu desde que apareceu a Internet en Galicia) podíamos afirmar cousas como: "Desde

² Vid. Núñez Singala.

³ Só o 11% dos usuarios da Internet no Estado se consideran de clase baixa ou media baixa. O 89% restante é de clases medias e altas, segundo o estudio da AIMC correspondente a novembro do 98.

a aparición do SNL (da USC) na Internet, a través do servidor *Web* que mantén a Universidade, o Servicio é aínda máis coñecido (...). Non se trata soamente dun xeito máis de darse a coñecer, senón tamén de achegarse a sectores e individuos ligados ás novas tecnoloxías e que non sentían interese ningún pola normalización lingüística universitaria.⁴

- A popularización da Internet

A segunda característica é a progresiva e vertiginosa popularización da Internet. Segundo as últimas estatísticas⁵, correspondentes ó ano 98, sobre unha poboación total en Galicia de 2.351.000 persoas, no mes de maio había 94.000 persoas con acceso, e 108.000 en novembro, a pesar de que Galicia vai á cola do Estado en canto ó acceso a Internet.

Referíame antes ó perfil do usuario típico da Internet, pero tamén debemos ter en conta que a rede se está popularizando entre a xente máis nova a grande velocidade⁶, e que a chegada da Internet ás escolas abre as expectativas de uso para o futuro.

Non se trata de que se estea popularizando simplemente como un medio de comunicación, senón tamén como ferramenta habitual do traballo, en boa parte por motivos de aforro económico. Mais non só por esta razón: a Internet posibilita achegarse directamente ós ciudadáns e viceversa; esta é unha das claves do interese do sector socioeconómico por estar na rede, ofrecendo novos servicios e buscando ampliar o mercado mediante o comercio electrónico, e tamén é unha das claves do interese da propia administración, que xa, de feito, cada día nos presta máis servicios ós ciudadáns a través da Rede (declaración da renda, consulta e tramitación de expedientes...).

A popularización da Internet no eido público vese, ademais, impulsada con políticas de extensión da rede a tódolos sectores: administracións, educación, sanidade, etcétera. No noso país, a Administración autonómica, a través da súa Dirección Xeral de Medios de Comunicación, implantou a Autoestrada Galega da Información, unha infraestructura técnica do máis avanzado.

“A Xunta de Galicia, a través da Consellería da Presidencia e Administración Pública, está a desenvolver un programa de modernización da Administración Pública galega coa finalidade de facela máis operativa e de achega-los os seus servicios ós ciudadáns. A innovación tecnolóxica e a creación de infraestructuras de telecomunicacións, levada a cabo en colaboración con Telefónica, constitúen piñares fundamentais para o dito proceso de modernización.”⁷

Neste ámbito a Administración autonómica dotouse dunha Rede Corporativa de voz e datos coa que se ofrecen servicios ós diferentes departamentos da Xunta de Galicia e a outros organismos como hospitais, centros de saúde, concellos, xulgados, ou centros escolares, de xeito económico, sinxelo, seguro e confidencial.”⁷

Así, por exemplo:

- En 1996 a Consellería da Presidencia asinou un convenio coa FEGAMP para estender a rede de comunicacións a 40 concellos nunha primeira fase, e posteriormente ó resto.
- En setembro do 98, a EGAP anunciaba a próxima organización de cursos para funcionarios sobre o uso e as vantaxes da rede de redes para a Administración.
- No Consello da Xunta do 30 de setembro do 98 aprobouse un proxecto para favorecer e impulsar a utilización das novas tecnoloxías da información e a comunicación no ámbito dos niveis educativos non universitarios de Galicia, que beneficiará, nunha primeira fase,

⁴ Vid. Mayo Redondo.

⁵ Vid. AIMC.

⁶ Os mozos e mozas que teñen de 14 a 34 anos supoñen o 65'6% dos usuarios da Internet no Estado, segundo o estudio da AIMC de novembro do 98.

⁷ Acordo do Consello da Xunta de Galicia do 30/7/98.

a 256 centros de ensino secundario que, entre outras vantaxes, poderán contar cos servicios de Internet.

Calculan que o acceso xeneralizado á Autoestrada se producirá ó longo destes dez anos vindeiros⁸. Trátase, xa que logo, dun novo medio que se está implementando nos nosos centros de traballo e nos nosos ámbitos de actuación, e os profesionais da normalización lingüística debemos telo moi en conta. En primeiro lugar, porque como a súa chegada é relativamente recente e está en expansión, as actuacións poden ser más efectivas ca noutros medios ou ámbitos onde as normas de uso están más consolidadas. Segundo Daniel Romero, “o feito de que a implantación da Rede en Galicia corra de forma paralela á aparición de espacios en galego, unido ás propias características da Rede (facilidades da comunicación multilingüe) foron determinantes para que o galego teña unha presencia significativa neste campo.”⁹

Nunha cala que el mesmo fixo en xuño de 1997, dos 654 sitios *web* galegos indexados en Vieiros, o 32,7% deles, polo menos incluíán a opción de visualizar o sitio en galego.¹⁰ É dicir, a Rede, que para moita xente é o paradigma da comunicación en inglés, presenta uns índices de galeguización que non se dan nos medios de comunicación convencionais. Iso si, o uso do galego na rede é un espello do que sucede na sociedade galega “real”: os *webs* más galeguizados, fóra dos institucionais (e aínda destes habería moito que falar¹¹), son os de asociacións sen ánimo de lucro e as páxinas persoais, mentres o uso do galego baixa radicalmente nos sitios de empresas e asociacións de empresarios.

- Internet e a necesidade dun espacio galego de comunicación

Diciamos antes que a Xunta está a implantar a rede a través da Autoestrada Galega da Información; mais parece que está a esquecer a outra cara da moeda: a chamada industria dos contidos. Segundo, por exemplo, Xabier Alcalá¹², “o gran drama da Autoestrada é que non ten contidos (...) o problema non está na capacidade, senón en introducir contidos na rede”. É dicir: só se está usando a rede para transmitir datos, para ver contidos producidos noutras lugares, noutras linguas.

Thierry Vedel, do Instituto de Estudios Políticos de París, di que

“Dos 5.000 millóns de habitantes da Terra, só unha décima parte é quen de xerar e trata-la información. As nove décimas partes do planeta reciben a intensa actividade electrónica de 15 países industrializados. E este desnivel vai seguir aumentando, dado que a producción e a xestión esixen un nivel de educación e de preparación cada vez máis elevado.”¹³

Ou se toman medidas para frear e inverter este proceso, ou a sociedade da información vai acelerar o proceso de desaparición de moitas linguas e culturas.

Algúns países están fomentando políticas de desenvolvemento da industria dos contidos, para crear espacios comunicativos propios dentro da sociedade da información, como os países francófonos¹⁴; algúns, mesmo abren a elaboración desas políticas á participación pública a través da mesma rede, como Cataluña ou Portugal¹⁵, o que constitúe unha experiencia democrática sen

⁸ Vid. Varela.

⁹ Vid. Romero (1996).

¹⁰ Vid. Romero (1998).

¹¹ Cunha ollada rápida ós sitios *web* de moitos concellos, da Deputación da Coruña, das universidades galegas, verase que o uso do galego é moi irregular.

¹² Vid. Varela.

¹³ Citado de Larrañaga, p. 215.

¹⁴ Vid. *Conseil de la Langue Française*.

¹⁵ Vid. CIS e vid. CIMA.

precedentes. Velaí o reto e a oportunidade que se nos presenta: construímos un espacio propio, galego e en galego (o cal non quere dicir que non se aproveiten as vantaxes da comunicación multilingüe). E conseguírmolo vai depender, segundo Daniel Romero, "da nosa capacidade para:

- Xerar contidos e servicios, aspecto no que as universidades, administracións públicas e as empresas privadas, tanto polas súas potencialidades como polo seu papel exemplificador, van ser determinantes.
- Ofrecer servicios, extremo que depende tanto das administracións públicas como da iniciativa privada.
- Crear unha conciencia crítica, tanto a respecto da lingua como do xeito de comunicar, semellante cando menos á que se tenta propiciar noutros ámbitos -publicidade convencional ou relacións comerciais-.”¹⁶
- Recapitulación

Estamos perante un medio de comunicación cunhas vantaxes técnicas innegables, que pode prestixiar o galego se o noso idioma entra nel. Un medio que se está a popularizar de xeito masivo, tamén dentro dos nosos ámbitos de actuación como técnicos: os organismos en que traballamos, e a súa área de influencia. Un medio que está sendo impulsado, dende o punto de vista das infraestructuras e mais do uso, mediante políticas de formación no seu manexo. Un medio que cómpre utilizar e encher de contidos galegos e en galego.

Xa que logo, ábreñenos un novo campo de trabalho como técnicos de normalización lingüística: debemos participar e animar ese proceso desde o noso trabalho, debemos axudar a crear ese espacio de comunicación galego e en galego.

- Cómo usar a Internet como ferramenta de dinamización

Pouco a pouco as entidades nas que se encadran os nosos SNL van entrando na Internet; isto ofrécenos dúas posibilidades de utilizala como ferramenta para a dinamización, que non son incompatibles.

No sitio *web* da entidade

Xa vimos a vertiginosa popularización da Internet nas entidades e organismos para os que traballamos: boa parte delas teñen xa, cando menos, acceso á rede de datos e voz da Xunta, e moitas outras terán nun futuro vindeiro, no caso de organismos públicos.

Tamén vimos que os traballadores e traballadoras dos servicios lingüísticos e de normalización deben ser axentes que participen e animen o proceso de creación dun espacio de comunicación galego e en galego. Trátase de fomentar que, de consumidores de contidos, os organismos para os que traballamos pasen a ser produtores de contidos.

Temos, logo, dúas encomendas paralelas: animar a que as entidades galegas para as que traballamos entren na rede cos seus propios contidos, e mais que o fagan, cando menos, no noso idioma (o que, volvendo repetir, non quere dicir que se desaproveiten as posibilidades de comunicación multilingüe que nos ofrece a Rede).

A respecto da primeira das encomendas, trátase nuns casos de elaborar un proposta de entrada da nosa entidade na rede, de ser o caso, mediante a coordinación transversal con outros servicios da entidade (servicios informáticos, gabinete de comunicacións...). Neste senso, lembro unha recomendación para as actividades dos SNL:

"No posible, buscarémoslles ás nosas actuacións a relación fóra do que é estrictamente a normalización lingüística: modernización da entidade, rendibilización e racionalización de procedementos, informatización, mellora da información e da atención ó público, mellora na

¹⁶ Vid. Romero (1996).

imaxe do centro, etcétera. Deste xeito a normalización deixa de ser algo alleo, externo, e entra a formar parte da organización".¹⁷

Se se propón crear un sitio *web* para a entidade, no deseño deste deberá notarse a influencia do SNL, e así, por exemplo:

- Se se deseña un *web* que ofreza servicios ós cidadáns, o SNL debe ofrecer nel os seus propios servicios, como un departamento máis da entidade.
- En *webs* que ofrecen máis ben información de tipo "turístico", debemos asegurarlle a entrada a unha serie de contidos "galegos" (galegos, que non etnográficos nin folclóricos na acepción máis perigosa dos termos). Pódese incluír información relacionada coa lingua: topónimia, pequeno vocabulario, rotas literarias....
- Ademais, a segunda das encomendas é asegurarmos a presencia do galego na utilización da rede por parte da entidade:

nas comunicacións oficiais mediante o correo electrónico, tanto nas comunicacións cara ó interior da entidade, sobranceiramente de tratarse dunha intranet, como nas comunicacións de cara ó exterior;

para a creación do sitio *web*, mais tamén para a súa posible e futura actualización e renovación.

De posuír xa a entidade unha regulación de usos lingüísticos (un regulamento, unha ordenanza, etcétera), débese lembrar o que conste nela a respecto das comunicacións escritas e orais, porque a Internet é un medio de comunicación.

As posibilidades que abre a Internet como fiesta ó mundo, ás veces poden chegar a esgrimirse como pexa a que o noso idioma se incorpore á rede, polo que cumpliría desenvolver unha regulación máis específica, que estableza cál debe ser a xerarquización das linguas e o lugar que lle corresponde ó galego dentro da comunicación multilingüe¹⁸.

Por exemplo: na Universidade de Santiago de Compostela rexíxese un Regulamento de uso da lingua galega para as comunicacións oficiais, que establece claramente cál das dúas linguas oficiais se deben usar en cada situación comunicativa concreta, o cal debería abondar para sabermos qué papel desempeña o galego no uso da Internet por parte da USC. Sen embargo, o Servicio de Comunicacións da USC desenvolveu unha norma referida ó uso das linguas, dentro das instruccións de obrigado cumprimento para a creación de páxinas *web* da universidade:

"Sempre deberá existir, áinda que só sexa de tránsito, a versión en galego."

Por último, da mesma maneira que entendemos como parte do trabalho dos nosos servicios establecer libros de estilo para as comunicacións da entidade, tanto en relación a aspectos lingüísticos como de deseño de documentos, a entrada na Internet ábreñenos un novo campo de trabalho: establecer un libro de estilo *web* da entidade, un traballo no que deberíamos coordinarnos, de novo, cos servicios informáticos, co gabinete de comunicacións, e mesmo, con deseñadores¹⁹.

¹⁷ Vid. García Conde.

¹⁸ Permitíome suxerir que a páxina de benvida debería ser en galego, e dentro dela, situar os botóns de cambio de idioma para quen desexe consultar as páxinas noutras linguas.

¹⁹ Abofó que moitos dos organismos galegos ós que aludo (por exemplo, pequenos concellos), non contan con departamentos dese tipo; pero o feito é que, finalmente, acaban contando coa súa páxina na rede, ou sufragando algunha. O que pretendo salientar é a necesidade de establecer contacto e coordinación con quen sexa (departamento de informática, gabinete de comunicación, empresa privada...) que se encargue da realización dessa páxina.

- A páxina do SNL dentro do *web* da entidade.

Suxerín iñantes a posibilidade de que, se o sitio de *web* da entidade para a que traballamos é un sitio de servicios ó ciudadán, o noso departamento os ofrece tamén.

Podemos ofrecer, simplemente, información sobre os traballos que desenvolvemos, de asesoramento, formación ou dinamización, mediante unha páxina *web* estática, como se fose un folleto. Máis as posibilidades non se esgotan aí. Podemos ocupar un espazo propio, que non sexa simplemente informativo, aproveitando as posibilidades técnicas que nos ofrece a rede. Podemos ofrecer unha páxina que non soamente informe sobre os servicios que ofrece o noso departamento, senón que ofrece servicios a través da propia rede, achegándonos directamente ós ciudadáns. Podemos ofrecer unha páxina aberta á participación, que constrúa non só o servicio, senón tamén os ciudadáns navegantes que se acheguen a ela.

Sen embargo, debemos ser moi conscientes de cáles son os medios e os recursos de que podemos disponer á hora de planificar as páxinas *web* do nosos servicios. Debe existir unha necesaria proporcionalidade entre os medios -e desde logo que con "medios" tamén nos referimos a recursos humanos, tanto en cantidade como en formación sobre a rede- e os servicios que se ofrezan, para poder atender a posible demanda internautica que se xere. Temos que ser prudentes, e non poñer o carro diante dos bois: a demanda que xera unha páxina deseñada para ser dinámica, se non se atende por falta de medios, acaba por ser terra queimada, e resulta moi frustrante para todos.

Vexamos, a través de exemplos concretos, cómo podemos dinamizar o asesoramento lingüístico, a formación e a propia dinamización lingüística, usando a rede.

- Dinamización do asesoramento

Os traballos da área de asesoramento lingüístico consisten en traduccións, correccións de textos, e resolución de dúbidas lingüísticas e terminolóxicas puntuais.

O uso do correo electrónico dinamiza estes traballos, desde o momento en que o podemos utilizar para que nos envíen esos documentos ou esas dúbidas, e nós devolvélos con rapidez, seguridade e comodidade, e con aforro de custos.

Algo máis elaborado resulta a inclusión de formularios para consultas lingüísticas e terminolóxicas na páxina do servicio, tal e como ofrece o Instituto Vasco de Administración Pública (IVAP) na súa. O sitio más exemplificador do que pode dar de si un *web*, dentro do que é o asesoramento lingüístico, é o sitio das *Ciberdúvidas da língua portuguesa*: non só dá a opción de dirixirlle unha dúbida, senón que ofrece a posibilidade de consultar a resolución de dúbidas anteriores, e artigos especializados relevantes.

- Dinamización da formación

Unha das posibilidades de máis futuro que ofrece a Internet é a da formación a través da rede, algo que se aproveitou mesmo para crear unha universidade, a *Universitat Oberta de Catalunya*, que fornece todo un catálogo de titulacións para seguir a distancia mediante a Internet.

É un recurso que se podería aproveitar para o ensino do galego a toda a comunidade galega da diáspora cun grande aforro de custos. Mais, no noso ámbito, o dos servicios lingüísticos galegos, as posibilidades redúcense. En parte, polo que é a propia estrutura oficial de formación en lingua galega. En parte, polo moito que aínda cómpre avanzarmos na aplicación das novas tecnoloxías ó ensino e aprendizaxe da nosa lingua. Mais estes inconvenientes non pechan por completo as nosas posibilidades.

A información que se poña na rede sobre as actividades de formación que leve adiante o noso servicio, pode contar coa posibilidade de tramitar a matriculación, a través da Internet.

Nas páxinas do noso servicio podemos ofrecer, para a libre disposición dos navegantes, información sobre recursos que faciliten a autoformación, a autoaprendizaxe ou a autocorrección. Ademais de consultar en liña esa información, se dispoñemos dalgún dos recursos en formato dixital, podémolos ofrecer para "baixar" ós ordenadores: bibliografías, diccionarios, vocabularios especializados, correctores ortográficos, gramáticas, modelos documentais, etcétera. Tal é o caso da páxina de formación que mantén o SNL da Universidade de Santiago.

Recursos más específicos son os métodos de aprendizaxe, "libros" de exercicios e semellantes, tanto para niveis básicos da lingua, como para aspectos específicos ou linguaxes de especialidade, tal como ofrece a páxina do Colectivo Tintarrás. Ademais, podemos ofrecer un apoio titorial á aprendizaxe mediante o uso do correo electrónico.

Xa hai varias experiencias en Europa (en Gales, por exemplo) de cursos de formación lingüística a través da Rede. Un sitio moi exemplificador do que podería ser a formación a través da Internet é o *web* do *Servei de Llengua i Terminología da Universitat de Barcelona*, que aproveita tódalas vantaxes técnicas que a rede ofrece, incluída a posibilidade de oír o idioma, sempre que o ordenador dispoña dunha tarxeta de son e uns altofalantes.

- Dinamización da dinamización

A difusión das actividades normalizadoras do SNL, do propio programa de normalización lingüística, das axudas e subvencións propias ou doutros organismos, de iniciativas normalizadoras, etcétera, no interior da entidade e no seu ámbito de influencia, constitúe en si mesma unha actuación normalizadora. A páxina *web* do SNL ofrece unhas posibilidades moi más rendibles, neste senso, ca calquera outro medio de comunicación convencional, pois podemos actualizala con novedades de xeito económico, rápido e "in-mediato".

Mais, dixemos antes que a dinamización lingüística é un método de intervención que ten como obxectivo que un grupo social definido reflexione verbo da realidade sociolingüística que o rodea, mude as súas actitudes ó respecto, e se implique nun proxecto de cambio desa realidade. Pois ben, a través das páxinas *web* dos nosos SNL podemos tentar intervir nun grupo social definido (o dos internautas, cunhas características que xa comentamos antes), ofrecéndolle un espacio para a reflexión e o nacemento de compromisos, mediante a participación interactiva. En palabras de Jaume Trilla, e *mutatis mutandi*,

"Trátase de promover unha participación activa dos individuos ou grupos; é dicir, non como simples usuarios ou clientes de determinadas ofertas de actividade ou servicios. Trátase de converter os destinatarios da acción sociocultural en suxeitos activos da súa comunidade e en axentes dos procesos de desenvolvemento en que se involucren"²⁰.

O correo electrónico, e sobranceiramente, as súas derivacións, os grupos de novas e as roldas, son os servicios da Internet que podemos integrar dentro da nosa páxina, que mellor se adaptan para promover a participación. Un grupo de novas público é un recurso ideal para promover unha conciencia lingüística alta, e as roldas privadas son un bo recurso para manter a cohesión e a actividade dun grupo de persoas que son axentes dinamizadores.

Un bo exemplo de sitio que aproveita ó máximo tódolos recursos da Internet para dinamizar é a páxina *web* que mantén o *Servei de Llengues i Terminología* da Universidade Politécnica de Cataluña.

²⁰ Vid. Trilla Bernet.

A Internet como ferramenta de coordinación

Debo referirme agora, brevemente, a unha nova posibilidade que nos abre a Internet ós técnicos e técnicas de normalización: a de utilizármola como ferramenta de coordinación, entendida esta como:

- Posibilidade de coñecer os traballos que están a desenvolver outros compañeiros. A súa falta pode levar -e leva, de feito- a que dupliquemos traballos, a que malgastemos esforzos, a que chegemos a soluciones dispares para problemas semellantes.
- Posibilidade de coñecer os traballos que están a desenvolver outros compañeiros, que poderían servirnos de estímulo, de exemplo, de punto de partida para intercambiar experiencias.

A rede facilita divulgar o que facemos para que sirva como referencia a outros servicios, a outros técnicos. Facilita compartir recursos e metodoxía básica de traballo, co que o esforzo individual de cadaquén reverte en beneficio de todos, e representa un aforro de tempo, esforzos e cartos... Permite ofrecer o noso traballo (por exemplo, materiais en liña), para evitarles traballos a outros.

"Contrastar a nosa experiencia co que se está a facer noutros servicios de normalización, tanto galegos como de fóra do país, pode servir para coñecer e aproveitar programas, materiais, documentación e información, rendibilizar recursos e, mesmo, programar conciuntamente actividades. Pero ademais este contacto servirános para non esquecer a perspectiva global que debe dirixir os nosos programas, para non creármonos frustración profesional e para avanzar nos nosos obxectivos, áinda que polas razóns que sexa teñamos que cinguir o traballo a cuestións moi puntuais".²¹

Claro que a Internet non o fai todo: só o permite. Antes, moitos e moitas de nós teríamos que variar a nosa maneira de traballar, cambiar as nosas conciencias, e abrillas á colaboración e ó intercambio. Isto é a base para un sitio como o *Claustre Virtual* que acolle charlas de profesores de medias cataláns para intercambiaren recursos e experiencias.

Internet e a terminoloxía

Xa moi de pasada, quero referirme a un problema que atinxe á planificación do corpus, en relación co uso e desenvolvemento da rede: o terminolóxico. Sufrimos -iso si, igual cós falantes de tódalas linguas do mundo, agás o inglés-, unha invasión de anglicismos relacionados coa Internet, ou de adaptacións fonéticas apresuradas, moi a miúdo peneiradas antes polo castelán. O problema é maior desde o momento en que a expansión do uso da Internet -sobre todo entre a xente nova- vai carrexar unha expansión en toda a sociedade desta confusión terminolóxica.

Cómpre traballar este terreo con urxencia: as actuacións poden ser moi efectivas, porque a Internet ainda está comezando a súa expansión en Galicia, e nun eido especialmente importante: o educativo. Por outra banda, cómpre cuidar especialmente as políticas de difusión de terminoloxía, que deben implementarse, ó meu entender, a través das propias ferramentas de navegación.

(Ciber)bibliografía

Asociación para la Investigación en Medios de Comunicación (AIMC): www.aimc.es/aimc/html/inter/3i.html.

Comissão Interministerial para o Audiovisual (CIMA): www.min-cultura.pt/CIMA/index.html.

Comisionat per a la Societat de la Informació (CSI): www.gencat.es/csi/index.htm.

Conseil de la Langue Française: *Avis sur les industries de la langue dans la société de l'information*, Québec, 1994.

Dirección Xeral XIII da Comisión Europea da UE: *Langage et Technologie. De la Tour de Babel au Village Global*.

García Conde, S. e Vaquero Quintela, I.: "Os servicios de normalización lingüística: propostas básicas de funcionamento" en *Cadernos de Lingua*, nº 14, 1997.

GL-UPF: *Actes de la IX Trobada de Serveis Lingüístics Universitaris. Recursos informàtics aplicats als serveis lingüístics: assessorament, formació i dinamització*. Universitat Pompeu Fabra, Barcelona, 1997.

Larrañaga, I.: *Internet solidari@ La última revolución*. Ed. Txalaparta, Tafalla, 1996.

Mayo Redondo, S. e Vaquero Quintela, I.: "Un exemplo de actividade dinamizadora: o boletín *O Cartafol*" nas *Actas do I Congreso Internacional "A Lingua Galega: Historia e Actualidade"*, Santiago de Compostela, 1996 (no prelo).

Núñez Singala, M.C.: "A dinamización lingüística" (inédito). Curso sobre "A dinamización lingüística" da Coordinadora de Traballadores/as de Normalización da Lingua (CTNL), Santiago de Compostela, 1997.

Ramos i Armengol, R.: "Internet com a eina de dinamització lingüística" en *Llengua i us. Revista tècnica de normalització lingüística* nº 9, 1997.

Romero Rodríguez, D.: "Internet: novos vieiros para o galego", en *Actas do I Congreso Internacional "A Lingua Galega: Historia e Actualidade"*, Santiago de Compostela, 1996. (No prelo).

Romero Rodríguez, D.: "Aproximación ó estado do proceso de normalización lingüística en Galicia" en *Actas do ciclo "Lingua e Normalización"*. Facultade de Dereito da Universidade do País Vasco, Donosti, 1998. (No prelo).

Trilla Bernet, J: "Concepto, discurso y universo de la animación sociocultural", en *Animación sociocultural. Teorías, programas y ámbitos*, Ariel Educación, Barcelona, 1977.

Varela, T.: "A miseria tecnolóxica. A Autopista Galega da Información, un *ave sen viaxeiros*", *Tempos*, xullo 1998.

²¹ Vid. García Conde.

Anexo

Lista de sitios web

1. MARCADORES

Páxina de buscadores da USC

<http://www.USC.es/intro/busqueda.htm>

Páxina da USC que liga directamente cos buscadores temáticos galegos, españois e internacionais más importantes.

2. INSTITUCIÓNS

Xunta de Galicia

<http://www.xunta.es>

Axenda. Guía da Comunicación. Sumarios do DOG. Novas (consellos da Xunta)

Comarcas de Galicia

http://www.xunta.es/auto/comarcas/index_g.htm

Sociedade para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia

Escola Galega da Administración Pública

<http://www.egap.xunta.es/>

Diputacion de A Coruña

<http://www.dicoruna.es>

Acceso ó BOP, ó Punto de Información Europeo, normativas

Curso de Internet moi recomendable

FEGAMP

<http://www.fegamp.es>

Convenios, novas.... Acceso ás páxinas dos concellos de Galicia

Unión Europea

<http://europa.eu.int/>

EUR-OP Editorial das Comunidades Europeas

<http://eur-op.eu.int/>

EUROPARL: Serveur WEB du Parlement européen

<http://www.europarl.eu.int/>

Centro de Documentación Europea

<http://www.usc.es/cde/>

Páxina que ofrece as ligazóns cos sitios da Unión Europea

DG XXII

<http://europa.eu.int/en/comm/dg22/mercator/comact.html>

IM Europa

<http://www2.echo.lu/>

MLIS. Multilingual Information Society Programme (MLIS)

<http://www2.echo.lu/mlis>

Programme of the European Commission's DG XIII, launched in November 1996. MLIS sets out to support the construction of an infrastructure for European language resources; to mobilise and expand the language industries; to promote the use of advanced language tools in the European public sector. Companies, public sector organisations, the language industries and citizens can benefit from this programme.

Boletín Oficial del Estado

<http://www.boe.es>

Generalitat de Catalunya

<http://www.gencat.es/index.htm>

Deputación Gipuzkoa. DGN Euskera

<http://www.gipuzkoa.net/kultura/enzn/castella/01enznc.htm>

Dirección General de Política Lingüística: Navarra

<http://www.cfnavarra.es/euskera/castella/cgenerac.htm#top>

IVAP (Instituto Vasco de Admón. Pública)

<http://www.ivap.es/>

Office de la langue française.Gouvernement du Quebec

<http://www.olf.gouv.qc.ca/>

3. INSTITUCIÓNS ACADÉMICAS

Red IRIS

<http://www.rediris.es/>

RedIRIS es la red académica y de investigación financiada por el Plan Nacional de I+D y gestionada por el Centro de Comunicaciones CSIC RedIRIS del Consejo Superior de Investigaciones Científicas.

Moitísima información.

Área de Linguística Geral - Univ. da Corunha

<http://www.udc.es/dep/lx/lingpor.html>

Dpto. Filoloxía Galega-USC

<http://www.usc.es/~fgsec/>

Dpto. Filoloxias Galega e Latina. Universidade de Vigo

<http://www.uvigo.es/webs/h03/webh03/>

Departamento de Traducción, Lingüística e Teoría da Literatura

Universidade de Vigo

<http://www.uvigo.es/webs/h06/webh06/index.html>

Seminario de Lingüística Informática - Universidade de Vigo

<http://www.uvigo.es/webs/h06/webh06/sli/index.html>

ILG

<http://www.usc.es/ilgas/>

Acceso ó Corrixe.

Ramón Piñeiro
<http://www.cirp.es/>

Institut d'Estudis Catalans
<http://www.iec.es/>

Acadèmia de la llengua catalana —responsable de la codificació i la normativització de la llengua, amb les seves diverses modalitats—, institut de catalanística —realitzant estudis i recerca vinculats a les terres de llengua i cultura catalanes, tant en el vessant humanístic com en el científic i tecnològic—, i assessor del poders públics, promotor i coordinador de recerca innovadora i interdisciplinària

Institut Joan Lluís Vives
<http://www.jjlv.uji.es/index.htm>

L'Istitut Joan Lluís Vives és una xarxa d'universitats de Catalunya, País Valencià, Illes Balears i Catalunya Nord que coordina la docència, la recerca i les activitats culturals i potencia l'ús de la nostra llengua.

Instituto Cervantes
<http://www.cervantes.es/>

Site Internet du CIRAL
<http://www.ciral.ulaval.ca/>

Situacions lingüísticas particulares de preto de 160 estados, acceso a fondos documentais informatizados, rolda.

CILF
<http://www.CILF.org/>

Le Conseil international de la langue française a pour tâche d'enrichir la langue française et de favoriser son rayonnement en gérant les ressources de la langue française et de la francophonie et en organisant la communication avec les autres langues. Le CILF priviliege les travaux sur la terminologie, la lexicologie, l'orthographe, la grammaire et la linguistique, les ouvrages de formation pour les francophones, la tradition orale, le dialogue des langues et des cultures.

4. LINGUAS

The LINGUIST List
<http://linguistlist.org/>

Se cadra, a páxina con máis cantidade de información e recursos sobre as linguas e a lingüística.

Language futures Europe.
<http://web.inter.nl.net/users/Paul.Treanor/eulang.html>

Lingusas e planificación lingüística en Europa

Ethnologue
<http://www.sil.org/ethnologue/>

Catálogo das linguas do mundo e da súa situación.

Diversité LANGUES
<http://www.teluq.quebec.ca/diverscite/accueil.htm>
Revista e roldas interdisciplinares sobre a dinámica das linguas.

European minority languages
http://www.smo.uhi.ac.uk/saoghal/mion-chanain/Failte_en.html
Información en liña sobre as linguas minoritarias ou minorizadas europeas.

4.1 RECURSOS LINGÜÍSTICOS EN LIÑA

4.1.1 Terminoloxía

ISO (Organización Internacional de Estandarización)
<http://www.iso.ch/>

Normas internacionais sobre normalización terminolóxica.

International Information Centre for Terminology (INFOTERM)
<http://www.infoterm.or.at/index>

<http://www.unilat.org/>

Instituição dedicada à promoção e à difusão da herança comum e das identidades do mundo latino. Promoción e ensino das linguas. Terminoloxía e industrias das linguas

UL-Dirección Terminología e Industrias de la lengua
<http://www.unesco.org/webworld/unionlat/esp/prog2-e.htm>

El objetivo principal de la Dirección Terminología e Industrias de la Lengua (DTIL) se inscribe en el marco científico y técnico, particularmente en lo que respecta al desarrollo y enriquecimiento de las terminologías, de las herramientas que permiten un tratamiento automatizado de la lengua y los instrumentos que tienden hacia una mayor comunicación electrónica entre investigadores del mundo latino.

Realiter (Rede Panlatina de Terminoloxía)
<http://www.iula.upf.es/cpt/cptpo.htm>

Realiter é a rede panlatina de terminologia que agrupa pessoas, instituições e organismos de países de línguas neolatinas que trabalham ativamente em terminologia. O objectivo é favorecer um desenvolvimento harmônico das línguas neolatinas, levando em conta sua origem comum e o fato de que todas as línguas românicas apresentam modos de formação léxica similares, e que utilizam formantes parecidos.

Institut Universitari Lgca. Aplicada da UPF
<http://www.iula.upf.es/>

Organisme dedicat a la investigació científica i tècnica i la formació de tercer cicle. Dins del marc de la Lingüística Aplicada s'inscriuen activitats científiques i professionals adreçades a la resolució de tota mena de problemes lingüístics i de comunicació, i també a la cobertura de necessitats lingüístiques d'organismes i de particulars. L'IULA treballa en recerca fonamental i en la construcció d'eines i recursos relacionats amb les aplicacions del llenguatge.

TERMCAT, Centre de Terminologia do catalán
<http://www.termcat.es/index.html>

Organisme encarregat de la coordinació general de les activitats terminològiques relatives a la llengua catalana, de promoure i dur a terme l'elaboració de recursos terminològics i garantir-ne la disponibilitat, i promoure el desenvolupament de productes d'enginyeria lingüística en què la terminologia té una especial incidència.

Asociación Europea para os Recursos Lingüísticos (ELRA)

<http://www.icp.grenet.fr/ELRA/fr/home.html>

Ressources et outils en Parole, Texte et Terminologie, et de promouvoir leur utilisation au sein de la communauté européenne de recherche et développement en télématique.

Terminology Forum

<http://reimari.uwasa.fi/comm/termino/>

Páxina de recursos desde Finlandia

EURODICAUTOM

<http://www2.echo.lu/cgi-bin/edicbin/EuroDicWWW.pl>

un diccionario terminológico plurilingüe desenvolvido e mantido polo Servicio de Traducción da Unión Europea que contén máis de 700.000 rexitros con vocabulario científico-técnico e abreviaturas nas nove linguas comunitarias.

Ciberdúvidas da Língua Portuguesa

<http://www.ciberduvidas.com/>

Ter dúvidas é saber. Não hesite em nos enviar as suas perguntas. Uma equipa, orientada pelo Conselho Científico da Sociedade da Língua Portuguesa e coordenada polo jornalista José Mário Costa, tentará responder-lhe dentro de dois días úteis.

Dicionário da Língua Portuguesa en liña

<http://www.priberam.pt/DLPO/>

Online Dictionaries and Translators

<http://www.rivendel.com/ric/resources/dictionary.html>

Páxina de recursos para a traducción automática.

Traductor Virtual

<http://www.uvigo.es/utilidades/traductor/>

Páxina de recursos para a traducción.

4.1.2 Formación

Colectivo Tintarrás

<http://www.teleline.es/personal/sar30968/>

Recursiños para o ensino e a aprendizaxe da lingua galega.

SALC (Servei d'Autoformació en Llengua Catalana)

<http://www.upf.es/gl/>

Servei d'Autoformació en Llengua Catalana (SALC), creat per la Universitat Pompeu Fabra per tal d'ofrir recursos que facilitin l'aprenentatge dels diversos aspectes de la llengua catalana.

Autoaprendentatge de català UB-SLC

<http://www.ub.es/slc/ffll/apren/vincles.htm>

Autoaprendizaxe de catalán pola Internet.

5 MEDIOS

Compañía de Radio-Televisión de Galicia

<http://www.crtvg.es/>

Vieiros

<http://www.vieiros.com/>

A Nosa Terra

<http://www.arrakis.es/~antpcg/>

VilaWeb - Diari Electrònic Independent

<http://www.vilaweb.com/>

O Correo Galego

<http://www.elcorreogallego.es>

Tempos Novos

<http://www.corevia.com/enisa/templos>

6 SERVICIOS DE NORMALIZACIÓN LGCA.

cnl reus

<http://www.reus.net/cnl/>

cnl girona

<http://www.ddgi.es/cnlg/>

SALT da Generalitat Valencia

<http://www.cult.gva.es/DGOIEPL/SALT/>

Servicio de Asesoramiento Lingüístico e Traduccions. Asesoramento, toponimia, publicacions e terminoloxía. Material en liña

cnl Monserrat

<http://www.minorisa.es/cnlp/>

snl Baix Ebre

<http://www.altanet.org/baixebre/Catala/consell/serveidecatala.htm>

Servei Local de Català de Molins de Rei

<http://www.molinsderei.net/entitats/catala.htm>

SERVEI LINGÜÍSTIC, Consell de Col·legis d'Advocats de Catalunya

<http://www.juridica.com/ccac/sl/>

Concello do Carballiño

<http://www.carballino.org/sernor.htm>

Concello de Vigo

<http://www.fegamp.es/Cvigo/bimnl.html>

Pódese acceder ó boletín "Lingua Viva".

Servicio de Normalización da Confederación Intersindical Galega (CIG)

http://www.galizacig.com/html/i_estructura.htm

UVigo-SNL

<http://www.uvigo.es/servicios/sernl>

USantiago de Compostela-SNL

<http://www.usc.es/snlus>

UCoruña-SNL

<http://www.six.udc.es/servic/snls.html>

UVaLencia-SNL
<http://www.uv.es/~snl/>

UPolitécnica Valencia-SNL
<http://www.upv.es/sn1/>

UB - Servei de Llengua Catalana
<http://www.ub.es/slc/serv ei.htm>

UAB-Gabinet de Llengua i Terminologia
http://blues.uab.es/~s_gabcat/index.htm

Universitat Politècnica de Catalunya. Servei de Llengües i Terminologia
<http://www.upc.es/slt/slt.htm>

Comissió de Normalització Lingüística a la UPV
<http://www.upv.es/tirant/comissio/comissio.htm>

ÀLATAC -Navegant per la llengua-
<http://www.upc.es/slt/alatac/>

7 INICIATIVAS

A Mesa pola Normalización Lingüística
<http://www.interbook.net/colectivo/amesan1/inicio.html>

Movimento Defesa da Língua
<http://members.xoom.com/lingua/index.htm>

AS-PG
<http://www.as-pg.com/>

galego.org
<http://galego.org/>
Páxina de información e promoción do galego (historia, situación, vocabulario). Páxina de recursos: información especializada e recursos en galego para baixar.

Cibermandades da Fala
<http://valbuena.fis.ucm.es/~camilor/>
Ciber-asociación para impulsar e promover o uso do galego na rede.

XIS
<http://www.vieiros.com/xis/>
Iniciativa para conseguir unha aplicación galega de navegación pola Internet a partir de que a compañía Netscape fixo público o código fonte do seu navegador.

Proxecto Rianxo
<http://www.geocities.com/Athens/Aegean/7229/>
O obxectivo deste proxecto é facer un tradutor galego-castelán-galego que poida ser utilizado de forma gratuita na WWW.

Redacción Xove
<http://www.redaccion-xove.com/>
Primeiro xornal para escolares galegos na Internet.

LINGUAPAX
<http://www.linguapax.org>

Linguapax é un proxecto internacional impulsado pola UNESCO, que promove a cultura da paz a través da educación plurilingüe, a protección do patrimonio lingüístico e o asesoramiento ós estados en materia de política lingüística. O proxecto Linguapax está dirixido polo Comité Internacional Linguapax e coordinado pola División de Linguas da UNESCO, conxuntamente co Centro UNESCO de Cataluña.

MERCATOR
<http://www.troc.es/mercator/index-c.htm>

O programa MERCATOR é unha iniciativa da Comisión das Comunidades Europeas coa finalidade de lle dar seguimento á Resolución Kuijpers do Parlamento Europeo do 30 de outubro de 1987 relativa á promoción dunha política favorable ás linguas e as culturas minorizadas da UE, en tres áreas: educación, lexislación e medios de comunicación.

The European Bureau for lesser used languages (EBLUL)
<http://www.eblul.org/>

O EBLUL é unha organización independente e os seus membros son asociacións voluntarias e institucións activas na promoción das linguas minoritarias da Unión Europea.

Consello Europeo das Linguis
<http://www.fu-berlin.de/elc/>

Association européenne, indépendante et permanente, dont l'objectif principal est l'amélioration quantitative et qualitative de la connaissance des langues et des civilisations des pays de l'Union européenne, mais aussi des pays non membres de l'Union

Le Comité d'action pour le français dans l'informatique (CAFI)
<http://www.cafi.org/>

Le CAFI a pour mission le développement de réseaux entre tous les intervenants désireux de promouvoir le français dans les technologies de l'information et sur les inforoutes.

Comisionat per a la Societat de la Informació
<http://www.gencat.es/csi/index.htm>

La missió del Comisionat és definir el conjunt d'accions que facilitin la incorporació de Catalunya a la Societat de la Informació i impulsar-ne l'execució. Un dos seus obxectivos: Que els catalans tinguin accés a la información i a Internet amb una interficie d'usuari en català i que aquestr accés pugui establecerse des de les escoles, les biblioteques i les finestres electróniques de l'administració pública.

C.I.M.A. Comissão Interministerial para o Audiovisual
<http://www.min-cultura-pt/CIMA/index.html>

Apelo do Comité Europeu
<http://Persoweb.francenet.fr/~mbonnaud/cerclepo.html>

Apelo do Comité Europeu para o respeito das culturas e das línguas na Europa (C.E.R.C.L.E.).

Para uma Europa humanista, plurilingue e rica na sua diversidade cultural.

Democràcia Web

<http://www.democraciaweb.org/>

A Democràcia Electrònica hi trobareu papers de reflexió sobre innovació democràtica i noves tecnologies, enllaços amb experiències de democràcia electrònica i un complet directori de webs polítics.

LINCAWEB. Presència del CATALÀ al Món.

<http://www.cercat.com/lincaweb/>

Pàxina de recursos sobre o catalán.

Recursos lingüístics en catalá

<http://www.geocitis.com/Athens/Oracle/1281>

Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i Nacionals (CIEMEN)

<http://www.partal.com/ciem'en/>

Plataforma per la Llengua

<http://estelnet.com/plataforma/>

Incidir més en el redreçament de la llengua catalana i alhora despertar les consciències de part de la societat civil catalana que fins ara restaven molt adormides.

Coord associacions llengua catalana (CAL)

<http://www.cercat.com/lincaweb/cal/>

És un moviment cívic que aplega i coordina centenars d'associacions i entitats d'arreu dels Països Catalans per realitzar un treball comú a favor de la plena normalització de la llengua catalana.

8 LIBROS

Laioveneto

<http://www.laioveneto.com>

Xerais online

<http://www.xerais.es>

Librería Couceiro

<http://www.iaga.com/couceiro/index.stm>

Parte III

EXTENSIÓN/COORDINACIÓN

DOS SNL/SL

Carles Anguela

Xesús Costas

CTNL